

PLAN DE IGUALDADE

CRA RAÍÑA ARAGONTA

Índice:

1. Introducción.....	61
2. Contextualización normativa e do centro.....	62
3. Análise da situación do centro en relación coa igualdade de xénero, coa violencia de xénero e coa LGBTfobia.....	66
4. Obxectivos coeducativos que se abordan no plan:.....	67
5. Medidas concretas de actuación nos seguintes ámbitos:.....	69
6. Seguimento e avaliación.	71

1. Introducción.

O Colexio Rural Agrupado (CRA) Raíña Aragonta foi constituído no ano 2001, unha vez aceptada pola Consellaría de Educación a proposta presentada polas mestras e mestres das antigas escolas unitarias. Dita proxecto foi previamente votado e resolto a favor por parte das nais e pais e obtivo o correspondente beneplácito do Concello de Salceda de Caselas.

O nome escollido para o Centro fai referencia a unha raíña chamada Aragonta que tras ser repudiada polo rei Ordoño II funda nestas terras no ano 914 un mosteiro dúplice para permanecer nel o resto dos seus días. Este mosteiro, que seguiu a regra de San Benito, foi chamado Santa María de Salceda, nome que da orixe ao topónimo deste concello.

O Colexio Rural Agrupado (CRA) “RAIÑA ARAGONTA” atópase no Concello de Salceda de Caselas. A sede do CRA no que están as aulas de “Esfarrapada” están no núcleo urbano do Concello de Salceda e as restantes sete aulas en diversas parroquias do rural do concello.

O centro escolariza fundamentalmente a alumnas e alumnos da zona de influencia. Ao longo do curso o número de matrícula pode variar xa que se trata dun concello con moita mobilidade na súa poboación, pero cos datos do inicio do curso 2019/2020 contamos cun total de 263 nenas e nenos.

O noso CRA é un centro integrador, onde todas as persoas teñen cabida, sinalar que polo tanto tamén temos escolarizados alumnos/as con necesidades específicas de apoio educativo, sendo estas moi variadas.

No centro impártese en xornada continuada, o segundo ciclo de Educación Infantil, funcionando actualmente 16 unidades de Educación Infantil, distribuídas do seguinte modo:

AULAS DE ESFARRAPADA	
3 AULAS	3 ANOS
3 AULAS	4 ANOS
3 AULAS	5 ANOS
AULA DE BARREIRO	
1 AULA	3,4,5 ANOS
AULA DE A LOMBA-BUDIÑO	

1 AULA	3,4,5 ANOS
AULA DE ENTENZA	
1 AULA	3,4,5 ANOS
AULA DE FONTAN	
1 AULA	3,4,5 ANOS
AULA DE PICOÑA	
1 AULA	3,4,5 ANOS
AULA DE SAN XURXO	
1 AULA	3,4,5 ANOS
AULA DE SOUTELO	
1 AULA	3,4,5 ANOS

2. Contextualización normativa e do centro.

- Aspectos xeográficos.

O concello de Salceda de Caselas atópase na parte meridional da provincia de Pontevedra, encadrado xeograficamente na bisbarra do Baixo Miño. Limita polo norte co concello de Pontearreas, polo sur co de Tui, polo leste co de Salvaterra do Miño e polo oeste co do Porriño. Parte do seu territorio, as zonas norte, oriental e meridional, podémolo adxudicar á comarca do Condado, mentres que a zona occidental forma parte da Louriña.

Trátase dun concello pequeno cunha extensión de trinta e seis quilómetros cadrados e unha poboación de aproximadamente 8.300 habitantes. Nos últimos anos está a experimentar un notable incremento.

Dito concello divídese en sete parroquias, sendo a capital do concello a Esfarrapada, a que súa vez constitúe o único grupo urbano do municipio, adscrito á parroquia de Santa María de Salceda. Conta ademais coas parroquias de Parderrubias, Budiño, Entenza, Picoña, San Xurxo e Soutelo.

A climatoloxía é semellante á da comarca do Condado, caracterizada por uns valores térmicos temperados, precipitacións relativamente frecuentes, névoas e xeadas no

inverno. Todo isto inflúe nos cultivos e na súa configuración forestal.

- Aspectos socioeconómicos

Salceda nos últimos tempos experimentou un gran crecemento.

Por todo isto, a meirande parte da poboación inscríbese nunha economía de emprego en diferentes sectores, dada a proximidade dos polígonos industriais de Vigo e Porriño. Do mesmo xeito, cada vez son máis as pequenas empresas familiares que se abren camiño neste concello, grazas sobre todo ao incremento da poboación. Nun segundo plano queda a explotación agraria, a cal está máis ben asociada ao abastecemento familiar.

Tendo en conta o arriba sinalado, o nivel económico é medio, púideno oscilar dunhas familias a outras.

- Aspectos culturais

A multiplicidade de poderes nobiliarios ao longo da historia deste concello foi a que permitiu o asentamento e construción dos notables pazos e casas brasonadas que actualmente converten ao concello de Salceda de Caselas nunha auténtica Terra de Pazos, os cales salpican as distintas parroquias. Cabe destacar o da Picoña por ser un dos máis fermosos de Galiza, así como o de Pegullal, A Valle, Budiño e Corisca.

No concello de Salceda de Caselas existe unha gran inquedanza pola cultura autóctona, polo que a participación nas festas populares e culturais é moi ampla. Nestes últimos anos está dándose a coñecer en toda Galiza cunha festa gastronómica adicada aos callos celebrada a principios do mes de setembro.

Cabe destacar tamén a importancia que neste concello se lle outorga á música e o prestixio de que goza a súa Banda Municipal. De feito, nestes últimos anos a Escola de Música en colaboración co Concello está organizando cursos e concertos de verán orientados á formación musical dos máis novos.

O Entroido en Salceda de Caselas posúe un interese tamén moi salientable. As comparsas das distintas parroquias son cada ano máis elaboradas e os desfiles atraen a numerosas persoas de dentro e fóra do concello. Esta festa vívese con moitísima entrega por parte da veciñanza, moitos da cal participa directamente na elaboración dos disfraces e carrozas. Resulta especialmente interesante o denominado pique, que fai referencia a o encontro das carrozas e comparsas de dous barrios veciños da parroquia de Santa María: Barreiro e A Feira, un dos cales será o gañador.

Por outra banda, a vida cultural das distintas parroquias é moi fluído debido á existencia de centros culturais que facilitan a participación da veciñanza en distintas actividades: teatro, biblioteca, música popular, canto coral, inglés, informática...

Para rematar este apartado, indicar que o centro ten participado en diferentes programas promovidos pola CEUFP. O último programa foi "Donas de Si" incluído dentro do Plan Proxecta 2018-2019 e vinculado estreitamente á figura da muller na sociedade en xeral así coma á prevención, detección e intervención de situación que atentan contra a igualdade efectiva de xénero.

PRINCIPIOS E VALORES.

1. **Transversalidade** e educación en valores “empaparán” o currículo, a organización e xestión do centro, as propostas lectoras e as dinámicas da biblioteca mellorando a cultura institucional mediante a inclusión da perspectiva de xénero na elaboración, desenvolvemento e seguimento de todas as actuacións que afecten, directa o indirectamente, á comunidade educativa e recoñecendo a responsabilidade da comunidade, axentes sociais, como compoñentes indispensábeis da calidade, a equidade e o éxito da calidade educativa do centro. Os valores masculinos e femininos deben ser analizados e, se fose necesario, “recrealos” tomando o mellor de cada xº para crear seres humanos sensibles, respectuosos, corresponsabéis...

2. **Visibilidade:** Este Proxecto incorpora medidas e actuacións concretas que fan fincapé na necesidade de visibilizar ás mulleres e a súa contribución ao desenvolvemento da vida do centro, da comunidade social do Concello analizando que modelos representan, que valores transmiten, que modelo social aparece, sendo necesario reflexionar sobre a súa ausencia en ámbitos e sobre a pervivencia de papeis sociais diferenciados e discriminatorios, detectando as desigualdades e discriminacións que aínda existen.

3.**Inclusión:** A máxima do noso plan vai ser IGUALMENTE DIFERENTES, que resume o sentido do principio de inclusión. Sí á diferenza, pois a diversidade enriquece as relacións, as sociedades, mentres que a desigualdade e a discriminación, as fai máis pobres e problemáticas. Os papeis tradicionais asignados deben ser corrixidos pero antes deben ser visibilizados e analizados pois ás veces a desigualdade está tan interiorizada e forma parte de nós ao longo dos anos que parece que deba seguir así. Os estereotipos deben ser derrubados e sobre todo aqueles que encasillan a nenas e mulleres xa que hai diversas formas de ser muller como hai diferentes formas de ser home. Conciliar intereses e crear relacións de xénero máis igualitarias, fan da inclusión un dos piares fundamentais do Plan.

4. **Paridade:** A igualdade formal e a igualdade real entre mulleres e homes integra o sentido deste principio. A paridade constitúe un dereito e un principio fundamental, necesario para a consecución de maiores cotas de xustiza e liberdade no exercicio de

dereitos equitativos. A paridade real esixe, por unha parte, a participación equilibrada das mulleres e dos homes nas toma de decisión na vida do centro, no contexto familiar e na vida social.

5. **Corresponsabilidade:** A corresponsabilidade debe ser vivida na aula, no fogar, no centro xa que nenas e nenos, mulleres e homes están capacitados para realizar as mesmas tarefas.

6.- **Conciliación:** A conciliación favorece o empoderamento das mulleres para que poidas desenvolver traballos fóra do fogar. Este principio de conciliación vai xunguido á corresponsabilidade xa que non se trata de que a muller faga o dobre de traballos (no fogar e fóra) senón que os traballos deben ser repartidos pero atendendo á erradicación dos estereotipos de x^o.

7. **Linguaxe:** A linguaxe ao longo da historia é primordialmente masculino e ás veces as nenas e mulleres non se senten identificadas. Tratarase de facer visible unha linguaxe feminina e utilizar unha linguaxe feminina aínda que se recarguen os textos.

8. **O Xogo e os xoguetes:** A través do xogo nenas e nenos poden imaxinar o seu futuro. Xoguetes e xogos favorecen a necesidade de moverse, curiosar, crear, relacionarse, expresarse, intercambiar vivencias, accións e pensamentos. En definitiva, a necesidade de estar e de vivir no mundo. Ao mesmo tempo, os xogos, xoguetes e contos son instrumentos que socializan, que estimulan a comunicación, que serven para a evolución social, individual e social, inculcan ideas, crenzas, valores sociais, expectativas, necesidades, ofrecen modelos de actuación, ensinan a solucionar conflitos, esbozan un mundo máxico e proporcionan unha fonte de imaxinación e creación. Xogar con xoguetes ou ler un libro son un medio imprescindible para promover e favorecer a educación das emocións, dous afectos, a fantasía, a creatividade, linguaxe, articulación, as relacións, a discriminación visual, desenvolvemento do control corporal, relación co espazo, Todos estes elementos inflúen profundamente na construción da personalidade e identidade das persoas nas súas primeiras etapas de vida. Por iso, debemos ser conscientes do importante papel que desempeñan xogos, xoguetes e contos no desenvolvemento de nenas e nenos

NORMATIVA:

As principais referencias legislativas que foron tidas en conta na elaboración do presente plan son:

- Instrución do 6 de setembro de 2019, da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa, para a elaboración de plans de igualdade no curso

2019/2020

- Lei orgánica 2/2006 de 3 de maio, de educación coas modificacións previstas pola lei Orgánica 8/2013, do 9 de decembro para a mellora da calidade educativa.
- Lei orgánica 3/2007, do 22 de marzo, para igualdade efectiva de mulleres e homes.
- Declaración Universal dos Dereitos Humanos, Declaración dos Dereitos da Infancia.
- Lei 4/2011, do 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia nos que se imparten as ensinanzas establecidas na Lei Orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación.
- Decreto 8/2015, do 8 de xaneiro, polo que se desenvolve a Lei 4/2011, do 30 de xuño, de convivencia e participación da comunidade educativa en materia de convivencia escolar.
- Protocolos educativos publicados pola CEUFP

3. Análise da situación do centro en relación coa igualdade de xénero, coa violencia de xénero e coa LGBTIfobia.

Unha vez realizada a análise da situación do centro en relación coa igualdade de xénero podemos expoñer a continuación as conclusións que se obtiveron desta análise.

O centro presenta un clima de convivencia moi positivo no que as relacións interpersoais son fluídas e favorecedoras da aprendizaxe. Respecto da **igualdade de xénero** podemos dicir que existen mecanismos tanto na organización interna coma na normativa educativa que permiten que dita igualdade sexa plenamente efectiva en todos os momentos, funcións e ámbitos que se relacionan co contexto educativo.

A **violencia de xénero** é unha das lacras da sociedade actual e dende o noso centro combatemos todo tipo de manifestación que se vincule con dita violencia tratando de que dende os primeiros anos da súa escolarización, nenas e nenos, convivan e resolvan os conflitos inherentes á convivencia de xeito pacífico.

En canto á **LGBTIfobia** podemos concluír que non se observan casos desta índole e que o centro manifesta unha política de tolerancia cero cara os mesmos. Consideramos que cada persoa é libre de escoller a súa identidade sexual así como todos aqueles aspectos que se vinculan ao seu benestar persoal relacionados con esta cuestión. Ata o momento actual o centro non contou coa necesidade de chegar a aplicar, para un caso individual, o

establecido no Protocolo educativo para garantir a igualdade, a non discriminación e a liberdade de identidade de xénero publicado pola consellería en abril do ano 2016. Sen embargo, si que se aplicaron e se seguen a por en práctica as medidas de carácter preventivo incluídas no citado protocolo así como medidas tendentes á sensibilización de toda a comunidade educativa.

4. Obxectivos coeducativos que se abordan no plan:

A través deste plan, que se elabora de acordo co establecido na **instrución do 6 de setembro de 2019, da dirección xeral de educación, formación profesional e innovación educativa, para a elaboración de plans de igualdade no curso 2019/2020**, nos centros docentes sostidos con fondos públicos de niveis non universitarios da consellería de educación, universidade e formación profesional, pretendemos acadar os seguinte obxectivos:

4.1. Promoción da igualdade de oportunidades entre mulleres e homes.

- Que todos os membros da comunidade educativa (alumnado, familias , profesorado e persoal non docente) poidan participar coas mesmas oportunidades na vida escolar.
- Erradicar calquera acto, acción, intención ou manifestación respecto de calquera tipo de discriminación independentemente do motivo que a suscite e de xeito especial aqueles relacionados coas cuestión de xénero.
- Favorecer actividades, metodoloxías e dinámicas de centro que implique unha igualdade legal e real.

4.2. Prevención, detección e intervención en casos de violencia de xénero.

- Previr e intervir, por medio das actividades docentes e da acción tutorial, ante calquera caso de violencia de xénero que se chegue a producir no contexto escolar ou naqueles ámbitos que garden relación estreita coa vida escolar.
- Implicar a toda a comunidade educativa na prevención, detección e intervención de calquera tipo de discriminación sexa esta directa ou indirecta.

- Incluír nas programacións de aula actividades nas que se traballan valores de coresponsabilidade nos distintos ámbitos da vida, de forma espacial nos referidos ao ámbito familiar.
- Analizar e intervir na transmisión de saberes respecto dos usos e costumes que se atribúen a cada un dos sexos.

4.3. Promoción do respecto pola diversidade afectivo-sexual.

- Realizar actuacións de información e sensibilización sobre diversidade sexual e de xénero dirixidas aos diferentes sectores da comunidade educativa.
- Realizar actuacións formativas dirixidas ao equipo docente, así como ás familias, relacionadas coa diversidade sexual, facendo especial referencia ao coñecemento da realidade transexual.
- Fomentar a dispoñibilidade nas bibliotecas dos centros educativos dun catálogo de libros, manuais e material audiovisual que inclúa a temática da diversidade sexual, que se adecúen á finalidade do respecto e a dignidade para a ampla diversidade que existe dentro do seo da condición humana.

4.4. Prevención, detección e intervención en casos de LGBTIfobia.

- Crear centros educativos seguros para as persoas non responden ás expectativas de xénero (DSG*)
- Garantir o dereito dos menores a vivir ou manifestar a súa orientación sexual ou a súa identidade de xénero con total liberdade e en ausencia de medos ou inseguridades.
- Facilitar a formación do profesorado e os profesionais que han de traballar con menores no coñecemento e o trato da diversidade afectivo-sexual e familiar, así como na prevención do acoso homofóbico e transfóbico.

(*)Concepto de DSG: Este concepto DSG é máis preciso que o habitualmente utilizado de LGTB (lesbianas, gays, transexuais e bisexuais) posto que inclúe tamén ás persoas que aínda non se autoidentificaron, ás que non queren facelo, ás persoas transxénero, queer, fillos/as de familias homoparentales, etc. É dicir, fai referencia a quen non responden exactamente ás expectativas sociais respecto de a orientación sexual, ao xénero ou á expresión do

mesmo. "Acoso escolar (y riesgo de suicidio) por orientación sexual e identidad de género: Fracaso del Sistema educativo." Madrid, FELGTB.

5. Medidas concretas de actuación nos seguintes ámbitos:

5.1. Organización do centro.

- Continuar coa actual dinámica de funcionamento que permite unha representación igualitaria de mulleres e homes tanto nos órganos de decisión coma nos de representación.
- Nomear, de ser posible no actual curso escolar, unha persoa responsable en materia de igualdade no seo do consello escolar para participar no impulso do plan de igualdade.
- Incorporar no PFPP do centro unha vía de formación específica en materia de igualdade de xénero que inclúa formación específica para os distintos sectores da comunidade educativa.
- Continuar co emprego dunha linguaxe inclusiva e igualitaria na actividade do centro.
- Coordinar con ONG ou asociacións actividades para a conmemoración de datas coma o 25 de novembro (Día Internacional da Eliminación da Violencia contra a Muller), o 8 de marzo (Día Internacional da Muller) ou o 28 de xuño (Día Internacional do Orgullo LGBT) (trasladando este último, de ser posible, ao período lectivo). Así mesmo tamén se procurará establecer actividades directamente vinculadas coa igualdade de xénero nas restantes conmemoracións do curso escolar.
- Continuar co actual desenvolvemento curricular, integrado dentro da actividade docente diaria, da educación afectivo-sexual integral para todo o alumnado do centro.
- Analizar e determinar nos órganos de goberno correspondentes, así como naqueles de coordinación docente que proceda, as pautas de actualización curricular e revisión do material didáctico con perspectiva de xénero.
- Sopesar a posibilidade de participación en programas educativos da CEUFP relacionados coa igualdade de xénero que se adapten ás características do alumnado do centro.

5.2. Eliminación dos estereotipos de xénero na transmisión dos valores e dos saberes.

- Continuar coa revisión continua das programacións didácticas e a propia práctica docente sobre aspectos como:
 - Mulleres relevantes en cada ámbito do saber.
 - Saberes tradicionalmente asociados ás mulleres.
 - Desigualdades de xénero.
 - Papel da muller na historia da humanidade.
 - ...
- Continuar coa revisión continua do material didáctico empregado na aula como:
 - Valores.
 - Normas.
 - Representacións.
 - Selección de contidos, Personaxes, Imaxes, Linguaxe,...
- Coordinar, con asociacións, entidades locais ou ONG, actividades información e e sensibilización na aula, así como coas familias.

5.3. Xestión dos espazos, dos recursos e as oportunidades de realización vocacional de xeito inclusivo.

- Difusión de toda aquela información relativa á igualdade efectiva de mulleres e homes tanto nas dependencias do centro como por aqueles outros soportes aos que ten acceso o centro.
- Continuar coas prácticas educativas xa establecidas respecto a temas como:
 - Lecturas coeducativas nas aulas e na biblioteca escolar.
 - Organización de actividades por parte da ANPA con marcado carácter coeducativo (obras de teatro, contacontos, etc)
 - Corroborar a idoneidade de todas aquelas persoas que colaboran co centro educativo no que a igualdade de xénero se refire.
 - Empregar contidos de actualidade adecuados á idade na sensibilización para unha igualdade real.
 - Organización do patio escolar que permita un patio inclusivo e libre de estereotipos.
 - Realizar actividades dentro do PAT (Plan de acción tutorial) así como dentro das programacións de aula nas que se aborden temas como o acoso sexual, a orientación sexual, a identidade de xénero, adaptadas á idade do alumnado.

5.4. Inclusión dos valores coeducativos na xestión da convivencia escolar.

- Coordinar a nivel de centro programas e proxectos que promovan o respecto e o bo trato entre mulleres e homes.
- Revisar os documentos de centro, de xeito especial o plan de convivencia, de cara a incluír ou modificar aqueles obxectivos directamente relacionados coa igualdade de xénero.
- Establecer, nas dinámicas de aula, actividades e rutinas que permitan promover unha educación corresponsable do alumnado respecto das tarefas a desenvolver na sociedade e na vida familiar e escolar.
- Realizar saídas ao entorno próximo enmarcadas dentro de programas e actividades de intervención social nas que se aborde a igualdade de xénero.

6. Seguimento e avaliación.

O seguimento deste Plan realizarase trimestralmente e anualmente, tanto no Claustro coma no Consello Escolar de Centro, incluíndo a memoria sobre as actividades desenvoltas dentro da memoria final do centro.

O centro acorda establecer mecanismos de seguimento e avaliación do presente plan co fin de adaptar o mesmo ás necesidades que se detecten.

Establécese a creación de dous cuestionarios, un para o profesorado e outro para as familias, que se aplicarán ao remate do curso escolar e que servirán para valorar o grao no que se acadaron os obxectivos propostos, o nivel de implicación de toda a comunidade educativa no desenvolvemento do plan así como a viabilidade, variedade e adecuación das actividades propostas.